

PÄRNUMAA PRIORITEEDID 2007 – 2010 (2013)

Esitatatud Siseministeriumile kasutamiseks EL uue programmiperioodiga 2007 - 2013 seotud Eesti-poolse arengukava koostamisel

Käesoleva kaardistuse eesmärgiks on määratleda iga maakonna arenguliste dokumentide (maakonnaplaneering, arengustrateegia, valdkondlikud arengukavad) põhiselt prioriteetsemad valdkonnad ja tegevused, mille (kaas)rahastamine struktuuriabist on vajalik piirkonna kui terviku tasakaalustatud arengu seisukohast. Tabelis on toodud Ühenduse Strateegiliste Suuniste (CSG) kavandi põhiselt valdkonnad, mis ühenduse kui terviku kontekstis on olulisimad.

LEGEND/JUHIS:

3. veergu "prioriteetsus" palun märkida iga tegevuse puhul kas: – eriti oluline (10-15 võtmetegevust), – oluline (piiramatu arv), (tühi) - mitteprioriteetne tegevus

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
1. TÖÖHÕIVE EDENDAMINE ("TÖÖKOHAD")			
1.1. Tööhõive määra tõstmine ja sotsiaalkaitseüsteemide moderniseerimine			
1.1.1 Täistööhõive saavutamisele ning töö kvaliteedi ja tootlikkuse tõstmine	Tööturupoliitika elluviimine (toetused, infovahendus jms.)	X	1) Pärnumaa tööhõive arengukava realiseerimine:
	Aktiviseerimis- ja rehabilitatsioonikeskused	X	1) Töövõimaluste loomine erivajadustega inimestele, sh Pärnus vastava keskuse loomine 2) Intellektipuudega noortele kogukonnas elamise võimaluste loomine (nn Maarja küla) 3) Avaliku sektori institutsioonide (hoonete) erivajadustega inimestele kättesaadavamaks muutmine (rek-ne)
		x	
1.1.2 Töäjõu vastavuse kindlustamine tööturu vajadustega	Tööturuinstitutsioonide moderniseerimine tööhõive koolituste tugev seostamine praktikakohtadega	x	1) Kolme- või enamapoolsete koostööprojektidega ettevõtetele vajaliku töäjõu väljaõpetamine (nt Pärnumaa kutsehariduskeskuse poolt, THA maksab ja ettevõtted annavad kõigepealt praktikakohtad,

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik) siis töö.)
	Töäjõu kutselise ja geograafilise mobiilsuse kindlustamisele suunatud individuaalteenuste osutamine	x	
	Tööturu kitsaskohtade ja tulevikuvajaduste kindlustamine	x	
	Tööpuuduse ennetamine	X	1) Investeeringukliima parandamise projekt Pärnumaal soodustamaks töökohtade loomist ja säilimist: investeerimisportaal + film + tutvustuskampaniad
	Aktiivse vananemise toetamine	x	
	Tööhajumuste taaskujundamine	x	
1.1.3.	Emade tööle naasmine lapsepuhkuselt	x	
	Naiste tööhõive tõstmine ja väärtustamine	x	
1.2. Töötajate ja ettevõtete kohanemisvõime ning tööturu paindlikkuse parandamine			
1.2.1. Elukestva õppe edendamine	Vastavate strateegiatega väljatöötamine ja elluviimine	X	1) Pärnumaa tööhõive arengukava koostamine ja elluviimine 2) <i>Maakondliku karjääri- ja õppenõustamiskeskuse väljaarendamine (kutsehariduse arengukava II etapi elluviimine)</i>
	Erasektori koolitusinvesteeringute stimuleerimine	x	
	Ettevõtetele ligipääsu tagamine ettevõtteväliste koolitusvõimaluste	x	
	IKT-põhised koolituslahendused	x	1) Raamatukogude ja muuseumide põhine koolitusprojekt (e-koolitus) 2) Projekt "Õppiv tiiger"
1.2.2. Töökorralduse moderniseerimine ettevõtteis	Kaugtöö	X	1) Eelduste loomine kaugtöö arendamiseks kogu Pärnumaa territooriumil - "Külatee" jt projektid
	Töö- ja pereelu ühildamine	x	
	Tööohutuse edendamine	x	

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
	Illegaalse tööhõive vähendamine	x	
	Tööjõu konkurentsivõime suurendamine		
1.3. Inimkapitali investeringute suurendamine läbi parema hariduse ja oskuste			
1.3.1. Koolitussüsteemide vastavusse viimine tööturu vajadustega	Koolitajate oskuste pidev kaasajastamine	x	
	Erialaste kvalifikatsioonide läbipaistvuse ja tunnustamise tagamine	x	
	Mitteformaalne õpe	x	
	Ettevõtete ja õppe-uurimisasutuste vahelised võrgustikud	X	1) TÜPK ja Pärnu tervisekeskuste koostöö (klastriprojekt)
	Kutseõppe erinevate vormide eelisarendamine		
1.3.2. Haridusreformide läbiviimine	Koolidest väljalangemise vähendamine ja maapiirkondade lõpetajatele keskhariduse kättesaadavuse parendamine	X	1) <i>Kaasaegse õpilasküla rajamine Pärnusse kaugemalt pärit õpilastele</i>
	Täiskasvanuõpe	x	
	Kutseõppe kvaliteedi ja atraktiivsuse suurendamine ja kutseõppe erinevate vormide eelisarendamine (kutsehariduse ja ev-luse arengukavade elluviimine)	X	<ol style="list-style-type: none"> 1) <i>Pärnumaa Kutsehariduskeskuse II etapi väljaarendamine (kutseõppekeskuse lõplik valmimine) ja kutsehariduse kvaliteedi hindamine</i> 2) <i>Pärnu lastekodule uue kompleksi lastekülana väljaehitamine Niiduparki Pärnus</i> 3) <i>Pärnu lastekodu praeguse kompleksi üleandmine Pärnumaa kutsehariduskeskusele õpilaskodu rajamiseks</i> 4) <i>Tihemetsas kaasaegse õpikeskkonna loomine maaettevõtuserialade õpetamise kaasajastamiseks</i>
	Õppe kvaliteedi hindamine	x	
	Haridusinfrastruktuuri investeringud (kutse- ja kõrgharidus)	X	1) <i>Pärnu Campus'e (Tartu Ülikooli Pärnu kolledži (TÜPK) III etapi ehitus (personaliruumid, laborid, tudengikodu,</i>

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
			<p><i>konverentsikeskus, BIC West)) väljahitamine</i></p> <p>2) Pärnumaa kutsehariduskeskuse II etapi realiseerimine</p> <p>3) Eesti Mereakadeemia Pärnu merenduskeskuse väljahitamine</p>
	<p><i>Haridusinfrastruktuuri investeeringud (põhi- ja keskharidus)</i></p>	<p>X</p>	<p>1) <i>Pärnu-Jaagupi gümnaasiumi õppehoone renoveerimine</i></p> <p>2) <i>Sindi gümnaasiumi õppehoone renoveerimine</i></p> <p>3) <i>Are põhikooli võimla ehitamine</i></p> <p>4) <i>K-Nõmme gümnaasiumi õppehoone renoveerimine</i></p> <p>5) <i>Pärnu Hansagümnaasiumi õppehoone renoveerimine</i></p> <p>6) <i>Tori põhikooli õppehoone renoveerimise lõpetamine</i></p> <p>7) <i>Audru keskkooli õppehoone renoveerimise lõpetamine</i></p> <p>8) <i>Tali Põhikooli küttesüsteemi renoveerimine</i></p> <p>9) <i>Pärnu Sütevaka humanitaargümnaasiumi õppehoone renoveerimine</i></p> <p>10) <i>Sauga põhikooli õppehoone renoveerimise lõpetamine</i></p> <p>11) <i>Tõstamaa keskkooli võimla ehitamine</i></p> <p>12) <i>Paikuse põhikooli aula ja raamatukogu ehitamine</i></p> <p>13) <i>Koonga põhikooli õppehoone renoveerimise lõpetamine</i></p> <p>14) <i>Tootsi põhikooli õppehoone renoveerimise lõpetamine</i></p> <p>15) <i>Pärnu Vanalinna põhikooli õppehoone</i></p>

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
			<p><i>renoveerimine</i></p> <p>16) Kergu PkL välisfassaadi soojustamine</p> <p>17) Vändra Gümnaasiumi õppehoone renoveerimise lõpetamine</p> <p>18) Tori Põhikooli võimla ehitamine</p> <p>19) Metsapoolse põhikooli võimla ehitamine</p> <p>20) Pärnu Ülejõe gümnaasiumi õppehoone renoveerimine, sh lifti ehitamine – kehapuudega lastele õppetööks tingimuste loomine</p> <p>21) Are Põhikooli renoveerimine</p> <p>22) Tammiste põhikooli ehitamine</p> <p>23) Pärnu Koidula gümnaasiumi õppehoone renoveerimine</p> <p>24) Häädemeeste keskkooli õppehoone renoveerimise lõpetamine</p> <p>25) Pärnu Ühisgümnaasiumi õppehoone renoveerimine</p> <p>26) Tali Põhikooli võimla ehitamine</p> <p>27) Pärnu Raeküla Gümnaasiumi õppehoone renoveerimine</p>
1.3.3.	Haridusinfrastruktuuri investeeringud (alusharidus)	X	<ul style="list-style-type: none"> • Papsaare lasteaia rajamine • Paikuse lasteaia juurdeehitus • Jänesselja lasteaia juurdeehitus • Tammiste lasteaia rajamine • Surju lasteaia ehitamine (Surju põhikooli juurdeehitusena või eraldi hoonena) • Suigu lasteaed-alkooli renoveerimise lõpetamine
2. UUENDUSLIKKUS, ETTEVÕTLIKKUS JA TEADMISTEPÕHINE MAJANDUS (“TOOTLIKKUS”)			
2.1. Teadus- ja arendustegevuse investeeringute suurendamine ja tõhustamine			

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
2.1.1. Piirkondlike teadmuskeskuste väljaarendamine	Ettevõtete vaheliste ning ettevõtete ja avalike uurimisasutuste vahelise koostöö tugevdamine	X	1) <i>BIC (ev.lus-innovatsioonikeskus) West loomine TÜPK juurde (Lääne-Eesti innovatsioonistrateegia (LERIS) elluviimine)</i>
	Teadmisklastrite tekke soodustamine	X	1) Pärnumaa klastriprojekt 2) TÜPK kui teenindusmajanduse kompetentsikeskus (TNK) 3) <i>Tehnilise kõrghariduse õppimise võimaluse loomine Pärnus</i>
	Riikidevaheliste tehnoloogia alaste algatuste käivitamine	X	1) Tehnoloogiaprojekt koostöös Riia, Tartu, Soome jt keskustega – BIC West
2.1.2. Väike- ja keskettevõtetes teadus-arendustegevuse edendamine	Parema ligipääsu tagamine avalike uurimisasutuste teenustele	x	
2.1.3. Teadus- ja uurimisasutuste ning haridusinfrastruktuuri investeeringud	Kiired andmesidevõrgud	x	
2.1.4. Investeeringud avalikele ja erasektori uurimisasutustele seadmete soetamiseks	Seadmete soetamine	x	1) Soetused TÜPK laboritele, sh TÜ mereinstituudi mereseirekeskusele ja kurortoloogialaborile
2.2. Innovatsioonide soodustamine ja ettevõtlikkuse edendamine			
2.2.1. Ettevõtluse innovaatsusele suunatud tugiteenuste arendamine	Tehnoloogiabi	X	1) <i>BIC West rajamine</i>
	Teaduspargid	x	
	Inkubaatorid	X	1) Pärnu ettevõtlusinkubaatori(te) loomine
	Ettevõtlusvõrgustikud	X	1) Innovaatikaalase teadlikuse tõstmise projekt 2) Pärnumaa klastriprojekt 3) Pärnumaa ev.lusportaali loomine
2.2.2. Traditsioonilisemate teenuste pakkumine	Juhtimis-, turundus- jm. alased tugiteenused	X	1) Kompetentsi tekitamine võtmesektorite kohta SA Pärnumaa ev.lus- ja arenduskeskus (PEAK) juures: algajad – trad.its. klastrid + “gasellid” + tippev-d 2) Äriideede “sõelumine” SA PEAKi juures
	One-stop-shop teenused	x	

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
2.2.3. Öko-innovatsioonide rakendamine	Keskkonna juhtimissüsteemide väljaarendamine ettevõtetes	x	1) Kurortoloogialabori arendamine TÜPK juures
2.2.4. Ettevõtlikkuse ja uute ettevõtete loomise toetamine	Spin-off ettevõtted uurimisasutuste juures	x	1) Spin-off institutsiooni tekitamine BIC West juurde
	Teadlikkust tõstvad kampaaniad	x	1) Näituse "Päri(tuul)t Pärnumaalt" projekt
	Mentorlus	X	1) Projekt mahendamaks põlvkondade vahetust ev-tes 2) Potentsiaaliga ev-te suunamine laienemisele ja uute töökohtade loomisele
	Haridusasutustes ettevõtlusalase õppe edendamine	X	1) Majandusõppe laiendamine: TÜPK + Junior Achievement 2) Õpilasfirmade projekt
2.2.5. Muu era- ja avaliku sektori vaheline partnerlus	Piirkondlike innovatsioonistrateegiate ja tegevuskavade loomine	X	1) LERIS (Lääne-Eesti innovatsioonistrateegia) projekti koostamine ja elluviimine 2) Tööstusparkide (Loode-Pärnu, Pärnu Promotion Park jne) rajamine
2.3. Infoühiskonna edendamine			
2.3.1. Avaliku sektori teenuste innovaatilisem osutamine	e-valitsus	X	1) e-Pärnumaa projekt. Avalike teenuste kättesaadavuse parandamine
	e-äri	x	
	e-õpe	X	1) Pärnumaa keskraamatukogu II etapi väljaarendamine maakonna keskses infokeskuses (sh e-raamatukogu)
	e-tervishoid	x	
2.3.2. Info ja kommunikatsiooni alase infrastruktuuri väljaarendamine	Lairibaiühendused	X	1) "Külatee" väljaarendamine
	Muu andmeside infrastruktuuri (sh. internetipunktid jms.) arendamine maapiirkondades	X	1) "Külatee" jt võrkudega seonduva külakeskuste võrgustiku väljaarendamine maakonna 100%-liseks internetiga katvuse võimaldamiseks, sh WiFi, WiMax jt tehnoloogiate kaudu
2.3.3. Ettevõtetes ja majapidamistes IKT suurema kasutamise	Inimressursi arendamine – teadlikkus, koolitused	X	1) "Külatee" projekt

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
stimuleerimine			2) Vabavara propageerimine
2.4. Finantsteenuste kättesaadavuse parandamine			
2.4.1. Ettevõtete endi poolt tehtavate teadus-arendustegevuse investeringute otsene stimuleerimine	Riskikapitali fondid	x	
	Pangagarantiid	x	
	Laenud	x	
2.4.2. Ettevõtete teadus-arendustegevuse investeringute kaudne stimuleerimine läbi vastavate infrastruktuuride rajamise	Inkubaatorid	X	1) Pärnu ettevõtlusinkubaatori(te) loomine
	Tehnoloogiasirde keskused	X	1) <i>Pärnus BIC West-i loomine</i>
	Garantiimehhanismide väljaarendamine	x	
2.4.3. Finantsteenuste kättesaadavuse parandamine alustavatele ettevõtjatele	Nõustamine	x	1) Algavate ev-te stardikapitali programmi jätkamine ja mahu suurendamine
	Stardikapital	x	
3. PIIRKONDADE ATRAKTIIVSUS (“MAJANDUSKASVU JÄTKUSUUTLIKKUS”)			
3.1. Baasinfrastruktuuride ja põhiteenuste väljaarendamine			
3.1.1. Transpordiinfrastruktuuri laiendamine ja parendamine	Üle-euroopaliste võrgud (sh. piiriülesed osised ja TEN osiste kättesaadavus tagamaa kontekstis, planeerimine, prognoosid jms.)	X	1) <i>Rail Baltica: trassivalik + planeeringud + ettevalmistuste tegemine ehitamiseks</i> 2) <i>Via Baltica “pudelikaelade” likv-ne: projekteerimine ja ehitamine - Are ja Nurme lõigu õgvendamine, VB muutmine vastavalt liikluskoormuse kasvule 4-realiseks (Pärnu-Nurme(-Pärnu-Jaagupi) lõik; lõik Pärnust Uulu teeristini; Are alevikku läbiva lõigu turvalisemaks ehitamine (peale- ja mahasõidud, valgustus, ülekäigurajad)</i>
	Linnatranspordi arendamine (asulate transpordisõlmede ja magistraalide väljaarendamine – mitmetasandilised ristmikud, viaduktid, tunnelid, kergteed – jalg- ja rattateed, liiklussõlmede turvalisus, parklate väljaarendamine ja <i>park and ride infrastructure</i> , transpordi kättesaadavus	X	1) <i>Pärnu kolmanda silla rajamine: projekteerimine ja ettevalmistuste tegemine ehituseks</i> 2) Suur-Pärnu (Pärnu ja lähiumbruse) bussitranspordi alase ühtse piletisüsteemi ja liinivõrgu loomine

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
	puuetega inimestele, liikluskorraldus asulates, transpordivahendite uuendamine)		3) Pärnumaa uue, elektroonse õpilasvedude süsteemi loomine 4) Turvaliste, sh valgustatud jalgrattateede võrgustik Pärnus ja selle lähiümbruses ning paralleelselt turismimarsruute pidi maanteed kõrval 5) Parkimismaja ehitus kesklinna ja (multifunktsionaalse) parkimismaja ehitus rannarajooni 6) Kergkatete ehitamine asulates
	Keskusi ja tagamaad ühendavate trasside renoveerimine, sh. kommunikatsioonide arendamine valglinnastumise aladel, ümbersõiduteed	X	1) Pärnu "väikese" ümbersõidu rek-se lõpetamine (Ehitajate tee + Papiniidu sild jne) 2) Nurme- Sauga teelõigu (koos mahasõitudega) rek-ne 3) Jänesselja-Urge teelõigu rek-ne 4) Sauga – Jõõpre tee mustkatte alla viimine 5) Reiu jõe endise rdt.silla ren-ne maantesillaks ja juurdesõiduteede väljaehitamine <ul style="list-style-type: none"> • Uduvere-Suigu-Nurme tee kõvakatte alla viimine • Tootsi-Suigu tee mustkatte alla viimise lõpetamine • Are-Tori mnt rekonstrueerimine (laiendamine ja kergliiklustee ehitus)
	Maakonnakeskusi omavahel ühendavate trasside renoveerimine	X	1) Olemasolevate põhimnt-de ja tähtsamate tugimnt-de rek-ne: a) Pärnu-Paide mnt b) Uulu-Valga mnt c) Pärnu-Lihula mnt 2) Põhja-Pärnumaa ümbersõidu (Vändra – Kergu – Pärnu-Jaagupi – Koonga – Kalli -

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
			<i>Karuse mnt) kui Saaremaa Kesk-Eestiga ühendava ühendustee rekonstrueerimine, sh mustkatte alla viimine teatud lõikudes</i>
	Teede mustkatte alla viimine rannaaladel jm.	x	Pärnumaa lääneranniku maantee viimine (kogu ulatuses) mustkatte alla: 1) Sh Varbla-Paatsalu lõik 2) Sh Marksa-Järve lõik 3) Sh Audru-Valgeranna lõik • Surju-Saunametsa tee
	Kergteede arendamine väljaspool linnasid	x	1) Turvaliste, sh valgustatud jalgrattateede võrgustiku väljaarendamine Pärnu lähiumbruses, piki põhimnt-id ja tähtsamaid tugimnt-id ning piki põhiturismimarsruute
	Ligipääsuteed turismi- ja tööstusaladele	x	Soomaa rahvuspargi mnt-de mustkattega katmine: 1) Sh Tori-Jõesuu – Tõramaa – Tipu – Kõpu mnt 2) Sh Tori-Jõesuu – Kaansoo tee 3) Surju – Seljametsa tee 4) Jänesselja - Urge tee 5) Sauga - Jõõpre tee
	Multimodaalsete transpordisüsteemide väljaarendamine	X	1) Pärnu sadama kui ro-ro laevaliinide siht- ja lähtesadama arendamine
	Raudteede renoveerimine	X	1) <i>Rail Baltica projekt</i> 2) <i>Alternatiiv - olemasoleva rdt rek-ne</i> 3) Pärnu rdt.jaama nihutamine Papiniidu silla suunas
	Lennuväljade renoveerimine	X	1) <i>Pärnu lennujaama ja Kihnu lennuväljaku rek-ne</i>
	Kauba- ja reisisadamate renoveerimine	X	1) Pärnu sadama ettevalmistamine rahvusvaheliseks reisilaevaliikluseks, sh uuringute tegemine reisilaevühenduse

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
			avamiseks Kuressaare ja Riia suunal 2) <i>Kihnu, Munalau ja Manija reisiparvlaevasadamate kompleksne väljaarendamine</i>
	Külastussadamate renoveerimine	x	Pärnumaa väikesadamate kett: 1) Matsi sadam 2) Jaagupi sadam 3) Suurna sadam
	Siseveeteede ja laevaliikluse arendamine	x	1) Pärnu jõel jõelaevaliikluse taastamine
	Ühistranspordisüsteemide ja –korralduse arendamine	X	1) Reisiparvlaevaliikluse moderniseerimine – uute, Liivi lahe mereoludele vastavate aluste projekteerimine ja ehitamine 2) <i>Alaline lennuühendus Kihnuga – uue kaasaegse lennuvahendi soetamine</i> 3) <i>Stabiilne reisiparvlaevaiühendus Kihnuga (mõlemal liinil `a 14 reisi nädalas, s.o 2 korda päevas navigatsiooniperioodil (aprill-dets) ja Manijaga</i>
	Logistikasüsteemide ja –teenuste väljaarendamine	X	1) Pärnu kui Riia ja Tallinna vahelise logistilise keskuse väljakujundamine (logistika arengukava elluviimine)
3.1.2. Keskkonna kvaliteedi parandamine	Jäätmemajandus	X	1) <i>Pärnumaa jäätmemajanduse täiustamine- II etapp: vana prügila katmine ja Pärnus prügi eelsorteerimisjaama ehitamine</i>
	Veevarustus	X	1) Pärnu linnas edasine veevarustuse moderniseerimine ja uute võrkude väljaehitamine 2) Pärnumaa väikeasulate edasine veevarustuse moderniseerimine ja uute võrkude väljaehitamine
	Reovee puhastamine	X	1) Pärnu linnas edasine kanalisatsiooni ja moderniseerimine ja uute võrkude väljaehitamine

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
			2) Pärnumaa väikeasulate edasine kanalisatsiooni moderniseerimine ja uute võrkude väljaehitamine
	Maa-alade puhastamine taaskasutusele võtuks	x	1) Endise Pärnu militaarlennuvälja maa-alade korrastamine 2) Reius endise militaarbaasi alade korrastamine
	Keskkonnariskide ennetamine ja loodusvarade juhtimine	X	1) <i>Pärnumaa rannikute teemaplaneering, sh rannikute tormikindluse tõstmiseks</i> 2) <i>Rannakaitserajatiste projekteerimine ja ehitamine</i>
	Õhusaaste vähendamine	x	Õhusaaste vähendamine, sh 1) Arumetsas 2) Aruväljal
	Maakasutuse planeerimine valglinnastumise reguleerimiseks	X	1) Suur-Pärnu teemaplaneering
	Puhaste tehnoloogiate juurutamine ettevõtetes	x	
	Veekogude saneerimine	x	1) Kalakanali rajamine Tammistes Sindi paisu kõrvale 2) Pärnumaa järvede ja jõgede puhastamine eutrofeerumise tagajärjedest 3) Audru vallas Uruste oja veehulga reguleerimiseks kanali kaevamine
3.1.3. Energiaallikate kasutamine	Energiavarustuse stabiilsuse parandamine (üle-euroopalised ühendused, jaotusvõrkude parandamine)	X	1) <i>Pärnumaa elektrivõrkude tormikindluse astme tõstmine</i> 1) Kõrgepingevõrgu (110 kV)ehitamine Urgelt Läti suunas 2) Manija el.võrgu ümberpaigutamine maakaablisse
	Energiasääst	x	1) Pärnumaa energiasäästu projekt (energeetika arengukava)
	Taastuvate energiaallikate (teele-, päikese- ja biomassienergia) kasutuselevõtt	x	1) Tuuleparkide rajamine sobivatesse kohtadesse rannikutel ja avamaastikel, sh:

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
			a) Tuulepargi rajamine Audru lähedal b) Tuulepargi rajamine Tambal ja Mälil c) Tuulepargi rajamine Vihakses, samuti Lao ps-l ja Kihnus
	Gaasitrasside arendamine	x	1) Suur-Pärnu (sh Pärnu, Sindi, Sauga, Paikuse, Audru) lokaalsete gaasivõrkude (madalsurvetrasside) väljaehitamine
3.2. Majanduskasvu jätkusuutlikkuse tagamine			
3.2.1. Tööjõu olemasolu säilitamine	Terviseriskide ennetamine (terviseedendamine ja haiguste ennetamine, tervisekampaniad, tervishoiuoskuste ja tehnoloogiate levitamine)	X	1) Tervise edendamise projektid (igapäevasuutsetamise vähendamine, toitumisharjumuste muutmine tervislikumaks, füüsilise aktiivsuse suurendamine) 2) Haiguste ennetamise projektid (uimastiennetus, HIV/AIDS'i ennetus, südame- ja veresoonekonna haiguste ennetus) 3) Maakondliku terviseedendusliku infrastruktuuri loomine 4) Maakondlikud tervisekampaniad (nt "Liigu terviseks!") 5) Koolitervishoiu projekt 6) Tööjõu terviseriskide ennetuse projekt (töötervishoiu kvaliteedi tõstmine) 7) Uimastiennetuskeskuse / rehabilitatsioonikeskuse loomine – pikaajaline rehabilitatsioon narkomaanidele SA Pärnu Haigla psühhiaatriakliiniku juures
	Tervishoiuteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamine (teenuste kättesaadavus riskirühmadele, seadmete soetamine, tervishoiuinfrastruktuuri kättesaadavuse	X	1) Projekt "Tervist Pärnust!" 2) Väandra tervishoiukeskuse rajamine

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
	parandamine, telemeditsiin, e-tervishoiu teenused)		
	Tervisespordi rajatiste väljaarendamine (spordirajatised, terviserajad jms.)	X	<ol style="list-style-type: none"> 1) Kilingi-Nõmme/Saarde spordihoone rajamine 2) Paikuse spordikompleksi juurdeehitus 3) Pärnu "Kalevi" staadioni rek-ne 4) Tõstamaa võimla rajamine 5) Väandra gümnaasiumi võimla renoveerimine 6) Pärnu spordihalli rajamine 7) Tori võimla rajamine 8) Metsapoolse võimla rajamine 9) Väandra tervisespordikeskuse rajamine 10) Jõulumäe tervisekeskuse väljaarendamine 11) Terviseradade rajamine Pärnus piki jõe kaldaid 12) Maapiirkondades piirkondlike tervisespordikeskuste (sh –radade) rajamine 13) Audru Keskkooli staadioni rajamine
3.2.2. Säätva arengu edendamine	Keskkonnateadlikkuse tõstmine	x	
	Sotsiaalse kohesiooni tõstmine (turvalisuse arendamine - kuritegevuse ja sotsiaalsete probleemide ennetamine, riskirühmade integreerimine - turvakodud, rehabilitatsioonikeskused, hooldekodud, diskrimineerimise ja sotsiaalse marginaliseerumise vältimine)	X	1) Pärnu lasteküla rajamine
3.2.2. Optimaalse ruumstruktuuri edendamine	Linn-maa sidustamine (tööjõu ruumilise mobiilsuse suurendamine, rekreatsioonialade väljaarendamine lähitagamaal jms.)	X	SI-teemaplaneeringu elluviimine hariduse valdkonnas: <ol style="list-style-type: none"> 1) Pärnumaa koolivõrgu korrastamine ja gümnaasiumihoonete rek-ne 2) SI-teemaplaneeringu rakendamine Suur-Pärnus: lasteaedade jms rajamine linnalähivaldades 3) Suur-Pärnu teemaplaneering

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
	Linnaspetsiifiliste probleemide lahendamine (<i>brownfield</i> alade taaskasutuselevõtt – mahajäetud tööstus- ja militaaralade hoonestuse lammutamine ja taaskasutuselevõtt uutes funktsioonides jms., ajalooliste linnakeskuste ja miljööväärtuslike alade säilitamine ja arendamine, avalike alade regeneerimine – kaldaalad, rohealad, pargid, kohaliku elu keskused jms., linnaplaneerimine ja arengu kavandamine, liikluskoormuse vähendamine, keskkonnakorraldus,	X	1) Pärnu miljööväärtusliku hoonestuse säilitamine 2) Sindi linnakeskuse (sh tööstuspärandi piirkonna) saneerimine 3) Pärnu rannapromenaadi pikendamine mõlemas suunas 4) “Europan 7” piirkonna väljaarendamine 5) Pärnu jõekalda alade korrastamine
	Maapiirkondade majanduse mitmekesistamine, kohalike toodete turundus	X	Ev-luse arengukava elluviimine: 1) Kampaniad “Eelista Pärnumaist!” 2) Näituse “Päri(tuul)t Pärnumaalt” projekt
	Avalike baasteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi tagamine hõreneva asustusega piirkondades	X	1) Teedevõrgu eelisarendamine ühinevates kov-te territooriumil asustuse paremaks sidustamiseks 2) NB! IDEE - RIIKLIKU PROGRAMMI KÄIVITAMINE HÕRENEVA ASUSTUSEGA ÄÄREALADELE ANALOOGSELT PÕHJAMAADEGA
3.3. Piirkondade atraktiivsuse suurendamine			
3.3.1. Piirkonna spetsiifilise konkurentsivõime suurendamine	Integreeritud turismi arendamine (a la praegune alameede 4.6.2), säästev turism	X	1) “Pärnumaa Päikeseringide” marsruutide (sh jalgrattateede) väljaarendamine 2) Pärnumaa turismiinfovõrgustiku projekt (sh turismiportaali loomine) 3) Pärnumaa turismiaalase katusorganisatsiooni ja koostöövõrgustiku väljaarendamine
	Töötubade loomine ja traditsioonilise oskusteabe taasarendamine, kohalikud tööhõive initsiatiivid (nt. üldhariduskoolide baasil kutseoskuste andmine jms.)	x	1) Pärnumaa tööhõive arengukava realiseerimine
	Ettevõtlus- ja tööstusalade ettevalmistamine, seotud	X	1) Loode-Pärnu tööstusküla väljaarendamine

VALDKOND/TEGEVUSSUUND	TEGEVUS (NÄIDE)	PRIORI-TEETSUS	SELGITUSED, sh. suuremad teadaolevad projektid (kui võimalik)
	tehnilise infrastruktuuri parendamine		2) Pärnu Promotion Park'i jt tööstusalade väljaarendamine
	Atraktiivse elukeskkonna väljaarendamine (eneseteostusvõimalused, kultuuriteenused jms.)	x	1) Pärnu miljööväärtuste säilitamine 2) Sindi kultuuripargi loomine
	Kohaliku kogukonna aktiveerimine (kohalik omaalgatus jms.), kogukonna arendamine ja üldise ettevõtlikkuse edendamine	X	1) Pärnu Lahe Partnerluskogu 2) Rohelise Jõemaa Koostöökogu 2) Külaliikumise edendamine – kohaliku kogukonna aktiveerimine (sh külakeskuste, külaplatside jms rajamine)
	Uuenduslikkust toetava ja kvaliteetseid (tugi)teenuseid pakkuva kohaliku avaliku sektori arendamine, innovaatiliste lahenduste edendamine väljaspool toomissektorit	x	
	Piirkonna turundus, kohaliku identiteedi säilitamine	X	1) Pärnumaa muuseumi väljaehitamine 2) Kohalike muuseumide võrgustiku väljaehitamine, sh Pärnumaa Audru mõisakompleksi restaureerimine 3) Regiooni turunduskeskuse - Pärnu Promotion Centre'i loomine 4) Euroregioon "Livonia Maritima" projekti jätkuprojektid ("Sail Livonia", "Fly Livonia" jms) 5) Via Baltica Nordica projektid 6) Twinning-projektid
	Füüsilise keskkonna (sh. loodus- ja kultuuriväärtuste) rehabiliteerimine	x	1) Pärnumaa loodus- ja muinsusväärtuste korrastamine ning viidastamine
3.3.2.	Osalus Läänemere-äärsete regioonide rahvusvahelises koostöös – koostööprojektid, koostöövõrgustikud		1) Euroregiooni "Livonia Maritima" loomine
4 Eakate ja erivajadustega inimeste vajaduste rahuldamine		X	<ul style="list-style-type: none"> Audru valla Lindi külla eakate inimeste päevakeskuse-kodu rajamine Suigu vanadekodu ehitus